

„Edinost“

Izida enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložne naročnine se uprava ne odira.

• tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (5 uvelj.);
• v Trstu pa po 8 stotink (4 uvelj.).

Telefon št. 876.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Italijanska gospoda in njihovi kmetje po Istri.*)

I.

Znano utegne biti Vam vsem, da si Italijani prizadevajo, kako bi našo Istro čim prej poitalijančili, da bi ista potem kakor zrelo jabolko padla v naročje — lačni Italiji. To je dokazano, temu ne more oporekati nikdo. Seveda: Krstić dokazuje nasprotno, ker je plačan za to, ali dokazati ne more! Morda ste že čuli, kako se je Bennati izrekel v deželnem zboru o tej stvari. Ako niste čuli, Vam pa povemo mi tu brez vsega strahu, da je namreč on, to je: Bennati, v deželnem zboru istrskem rekel glasno in jasno, da Istra pripada Italiji, na kar so nekateri drugi italijanski poslanci pritrdili temu, češ: naravno, da pripada! To je napisano črno na belem, česar Krstić nikdar ne izbriše z vsem plačanim pisanjem svojim.

Dobro. Ko veste tudi to, želite morda vedeti, zakaj se naši Italijani nagibljejo pod Italijo? Tudi to vam hočemo povedati. V Italiji imajo gospoda vse v rokah. Niže ljudstvo, ali, recimo, kmetje so revne sirote, ki nimajo ni pedit svoje zemlje, pa večina njih niti svojega žleba, kamor bi mogli položiti svojo trudo glavo in jo skriti pred slabim vremenom in soparom solnea.

Kmet v Italiji živi v tujem in natujem. V krvavem potu oteplje on gospodsko zemljo; na njej se muči in ubija za les in za kamen, pak za vse to komaj da dobiva mrvo polente in zrno koruze, med tem ko si gospoda, ki nič ne delajo in ki ne skrbijo za ničesar, polnijo trebuhe s potom in muko svojih kolonov! V Italiji je prosto ljudstvo suženj ali ščavo gospodi! Dobro bo, da si zapomnite tudi to!

Pojmo naprej! Vam se bo morda zdelo, potem, kar smo reči, da je Italija siromašna zemlja; pa še posebno, ko vidite, kako narod beži iz nje, da si po svetu zasluži kak groš. Če mislite tako, se močno motite. Italija je bogata dežela. V njej je ravneja polja, mastnih pašnikov in gostih gozdov.

*) „Narodni list“, izhajajoči v Voloskem, je priobčil pod tem naslovom te dni dva članka, ki na kaj prikladen ker poljuden način označujeta istrskemu kmetu grde končne namene signorie, ki ga tlačijo v suženjstvo. Zlasti sedaj, ko s. bližajo deželnozborske volitve, torej čas, ko bodo hodili okoli volkovi v ovčji obleki, s sladko besedo na ustih in s strupom v srcih — se nam zdi umestno, da podamo našim kmetom priprosto ali pošteno besedo, ki jo je spregovoril „Narodni list“.

Op. ured. „Edinosti“.

PODLISTEK. 10

Pepelčica.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski; prevedel Radi.

Grof je opomnil prvi, da moramo iti v dvor. No, Stanislav je pogledal njega in mene tako proseče, da smo še ostali. A tudi Vanka, nočoj brez vsake ovire, nam je začela praviti svoje želje, pa tudi svojo jezo, tako milo in ljubko, da smo ostali še dolgo. O tem se je največ obračala k meni in grofu, Stanislava je pa samo pogledovala po strani, skoro ogibajoča se ga, in rdečica jo je obilila o vsakem srečanju z njegovimi očmi.

Vprašal sem jo v šali, kaj se je zgodilo s klečo? Ona se je, vsa rdeča v obrazu, zasmejala, a priznala je, da se je zagledala na cesto, na kateri je zapazila grofovo ekipažo.

Ko smo se vračali, spomnil se je zopet grof, ves v jezi, na gospo Moniko, kaka sirota da je Vanka in da je prava pepelčica.

»A da jej moremo vsaj upriličiti tudi daljni razvoj pravilje!« je menil Stanislav.

Ona skriva v svoji notranjosti silnega bogatstva; ali, žali Bog, od vsega tega bogatstva dobiva kmet malo ali nič. To je vse za gospodo! V Italiji imajo gospoda sukno in škarje v svojih rokah, kmetu pa odpada tu pa tam le kakov ostrizek. To smo vam rekli že poprej.

Ko veste tudi to, potem boste umeli, zakaj naša gospoda Italijani tako želé priti pod Italijo. Tudi njim bi se hotelo živeti brez skrbi in na račun kmeta, kakor so tudi res živeli, ko je jeden del naše Istre spadal pod Benetke, torej pod Italijo. Eh, potem bi naši kmetje tanko preli! Morda bi kdo rad vedel, da-li tudi italijanski kmetje po Istri žele priti pod Italijo. Mi vam moremo zatrditi mirne duše, da ne želé. Oni se tudi sedaj dobro spominjajo, kako jim je bilo nekdanj, dokler so bili italijanski gospodi za — kolone. V njihovem spominu so tisti časi zapisani s črnimi črkami — črkami, ki se ne izbrišejo tako hitro. Še danes se srdijo italijanski kmetje na svojo gospodo, ker jim ne morejo odpustiti vsega enega, kar so gospoda žnjimi delali nekdanj. Trebalo bi vam samo nekoliko govoriti, recimo, s koperskimi ali rovinjskimi kmeti, pa bi debelih slišali na račun italijanske gospode. Ali nam verujete to? Lahko morete verjeti, ker je čista resnica, kakor je Bog v nebesih...

Ako bi čitali časopise, našli bi tudi v njih, kako so se naši italijanski kmetje večkrat vzdignili proti svoji gospodi, izlasti pa v Kopru in Rovinju, in so gospoda vsikdar odnesli — debeleji konec. In prav jim bodi! Vedo naj, da je v Avstriji po zakonu kmet jednak gospodu, ne pa, kakor v Italiji, nje-gov — ščavo! A italijanska gospoda po Istri bi tudi sedaj še hoteli na svoj račun postopati z ubogim kmetom, da bi potem, ako bi Istra enkrat spadla pod Italijo, popolnoma zavladali nad njim!

Italijanski kmetje vidijo to dobro. Oni vedo dobro, kam vozijo italijanska gospoda in kam bi radi dovozili. Italijanski kmetje vedo dobro, da gospoda delajo le za Italijo, torej tudi — za-se! Znaajo, da kmet jim je samo orodje, s katerim bi hoteli doseči svoj cilj. Ali nam verujete to?

O tem se boste mogli prepričati drugkrat.

Brezobzirnost Madjarov. Potreba odpora.

IV.

Kakó usodno in kakó frivolno poseza madjarski vpliv v našo vnanjo politiko, kako

»Kako to?« sva vprašala grof in jaz.
»Tako, da jo moremo, vso sijajno in bogato opremljeno, privedi na ples, ne da bi znala njena mačeha in njene polusestre!« je odgovoril mladi umetnik in se zgubljal v snovanje in ob tem v spomine iz svojega umetniškega življenja na Nemškem, kjer mladi slikarji svojih umetniških sanj in iluzij ne izvajajo le s čopičem na platno, temveč tudi v živih pravljicah.

Grof in jaz sva bila tako navdušena, da se nama Stanislavovo pripovedovanje ni zdelo več umetniške sanje, niti nisva mislila o tem, da je vse to neizvedljivo, kar nam je pripovedoval. Popolnoma naju je pridobil za vse.

V dvoru se je zabava tako slavno razvijala, da ni nihče zapazil, da smo bili odsotni. Nihče niti ni zapazil, da smo prišli od zunaj. Celó sama gospa Monika je mislila, da smo bili ves čas v dvoru. Res, ona je imela sedaj toliko skrbi, je-li izpade sladoled dobro, da je skoro popolnoma pozabila na vse drugo. Le njene hčerke so očitale grofu, zakaj ne pleše. No, on jim je odvrnil z nasmehom na ustnih, da svoj pogrešek ob prvi priložnosti

jo ta vpliv apretira, da služi specifično madjarskim koristim, madjarskim sanjam o neki veliki madjarski državi bodočnosti in inčad-jarski — občutljivosti, smo se mogli prepričati nedavno temu. V hipu, ko je bila nemška diplomacija nervozno na delu, da stopi s petrograjsko diplomacijo v tesnejši kontakt, v hipu, ko je vsa nemška javnost, v kolikor se ista lavi s politiko, vstrepečala v strahu, da-li se car Nikolaj na svojem potu na Francosko ustavi tudi na Nemškem; v hipu, ko je nemški cesar Viljem v pravem pomenu besede lovil carja tam na morju pri Gdan-skem: v tistem hipu je madjarski vpliv v našem ministerstvu za vnanje stvari uprizoril pravo kampanjo proti istej Rusiji: kampanjo sumničenja, zbadanja, ščuvanja in groženj, prav kakor da so hoteli Rusijo s silo potisniti k Nemčiji in ves plod dobrih odnosov z mogočno slovansko državo usiliti Nemčiji, naši monarhiji pa vso škodo, ki mora neizogibno izhajati, ako smo v napetem razmerju z državo, od katere je zavisno toliko interesov, kakor jih imamo mi varovati na Balkanu...

Ali iz novejšega časa nam je zabeležiti še neki drugi kriček dogodek, ki priča, kako usodno pritiska madjarski vpliv na našo vnanjo politiko. Ta dogodek nas zanima še posebno, ker se tiče specialno jugoslovanskega interesa. Nanaša se namreč na sfero z zavodom sv. Jeronima v Rimu.

Tudi ta je madjarski vpliv pogubno posegel v vnanjo politiko našo. In zopet je le iz sovražstva do Slovanov. Poročilo, kako je ogerska vlada posegla v to afero na škodo Hrvatov in na škodo ugleda ter suverenosti naše monarhije, zajemljemo pa iz nesumljivega vira, iz madjarskega vira. To je madjarski list »Alkotmany«, glasilo ljudske stranke, ki se sklanja na podatke, dobljene direktno iz Rima.

»Alkotmany« dokazuje, da je ministerski predsednik Koloman Szell pravi avtor borbe radi zavoda sv. Jeronima. V tej aferi je Szell podprl italijansko irredento in v interesu irredentovcev je ostrašil skupno vlado in avstrijske vladne moče, češ: na Ogerskem bo revolucija, ako Hrvatje dobe v roke zavod sv. Jeronima. In Avstriji so se res dali ostrašiti in so zavod izročili italijanski vladi.

Za rečeni madjarski list je to golo dejstvo, da je ital. vlada se svojim umešavanjem v afero zavoda sv. Jeronima zagrešila flagrantno kršenje zakonov o garancijah, kakor tudi pravice protektorata naše monarhije nad rečenim zavodom.

popravi — »prvi priložnosti, katera ne sme dolgo izostati« — je naglašal svoje besede pomenljivo.

In res, čim se je gospa Monika umirila radi sladoleda, toliko, da je zopet prišla med goste, jej je rekel grof, da mora njeno krasno nočojšno zabavo povrniti tudi s plesnim večerom, ter jo je takoj zaprosil, da mu obljubi svoj in svojih hčer prihod. A ker je neozeljen, zaprosil jo je takoj, da bi bila tako milostiva ter da bi dolžnost gospodinje ona deloma vzela na-se.

Gospa Moniki je bilo ta trenutek, kakor da jej je nekaj palo pred noge ravno iz nebes. O ničemer drugem ni hotela več govoriti nego o zabavi pri grofu, pripoveduj vsakomur, da grof daje to njenim hčeram v čast. Neki šaljivec je pripomnil, da bi se ta čast mogla še spremeniti v slavo zaroke, a gospa Monika se je nasmehnila sladko in blaženo, in odtorej je doajala svojemu pripovedovanju o časti pri grofu tudi šaljivevo opombo; no — le v resnem smislu.

(Pride še.)

dom! Potem pa se vprašuje madjarski list: od kod so Italijani vzeli toliko odločnosti? Kajti Italijan je strahopetec, ki napada le iz za hrbta. Zavraten pa je kakor mačka. Italijani morejo pokazati le na dve sramotni zmagi: pri Costefidardu in rimsko okupaciji, a so bili obakrat v silni večini. Sicer pa so povsodi, kjer so stopili v boj, dobivali le batine. Pri Solferinu so jim Francozi izvojevali zmago.

Tudi na diplomatskem polju so kukavice, ako se je le našel človek, ki jim je znal pokazati zob. Madjarski list navaja za to par izgledov. Pred par leti so Italijani n. pr., meni nič tebi nič, hoteli vzeti cerkev, ki pripada kardinalu Koppu. Kardinal je stvar prijavil avstrijski vladi, ki pa — seveda — ni nič storila. Na to pa se je kardinal obrnil do cesarja Viljema, in glej: v jednem tednu je zginila italijanska vlada od cerkve, kakor da je nikdar ni blizo ni bilo. Istotako se je italijanska vlada polaknila na severno-amerikanski kolegij. Ali ameriška Unija je pokazala zob in — pomagalo je.

Kako je torej mogoče, da je ravno avstrijska vlada v aferi sv. Jeronima zgubila svojo moč? Nadškof zaderski, Dvornik, je bil pred cesarjem, pred Goluchovskim, pred nuncijem, pred naučnim ministrom Hartelom in pri družih faktorjih in od vseh je dobil zagotovilo, da se vprašanje sv. Jeronima skoro povoljno reši. Kdo je bil kriv, da so vse te obljube pale v prah? Madjarska vlada!!

»Alkotmany« je namreč uverjen, da med madjarsko in italijansko vlado obstojita tajna sporazumljenja in vsemu kriku da je bila začetnica madjarska vlada. Afero so izzvali irendisti, podprli pa jih je komplot na Ogrskem, naperjen proti Hrvatom in proti Avstriji!!

Vse te spletke je razkrila neka visoka oseba, ki navlašč v ta namen potuje po Italiji.

Na to konstatira madjarski list, da je Vatikan v tej aferi, natanjko, točko za točko, obveščal avstro-ogersko poslaništvo. To v odgovor na očitjanje; da je Vatikan delal brez znanja naše vlade. Italijanski pretor, ki je bil izdal tisto monstruozno razsodbo, temeljito raztignano od avtoritete, kakoršnja je dr. Randa, je sodil po višji zapovedi!

Madjarski list vslikla: evo, tako se zastopajo avstro-ogerski zavodi v inozemstvu! Avstro-Ogrska se kaže na zunaj slabotno državo. Potem pa zaključuje: »Vatikan smo pustili na cedilu, gibanje iredentepa postaja vedno močnejše in vedno bolj neznosno! Hrvatje imajo eden vzrok več, da v Madjarih vidijo svoje protivnike. Papež pa mora uvidjati bolj in bolj, da se na Avstro-Ogrsko ne more nasloniti in od nje pričakovati pomoči.«

Rekapitulirajmo torej glavne momente: odločilni činitelji so hoteli doseči pravično rešitev tega vprašanja; ogrski minister Szell pa je preko teh činiteljev zvezan z laško irredento in pred intrigami tega Szella so kapitulirali avstrijski činitelji. Brezobzirnost madjarska, ki neprestano pritiska na našo vnanjo politiko, je torej kriva, da se Avstro-Ogrska monarhija kaže na zunaj slabotna....!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 14. oktobra 1901

Zaroka nadvojvodinje Elizabete Marije. V soboto zvečer je bilo naznanjeno na oficijelen način, da se je nadvojvodinja Elizabeta Marija, hči pokojnega cesarjeviča Rudolfa, zaročila s knezom Otonom Werland

W indisch-Graetzom, e. in k. komornikom in nadporočnikom v ulanskem polku: Nadvojvoda Oton št. 1. Nadvojvodinja je bila rojena dne 2. septembra 1883., njen zaročnik pa 7. oktobra 1873. leta.

Unukinja našega cesarja in kralja Belgijejev zaročila se je torej s knezom, čegar rodbina je sicer enakorodna vladarskim hišam, ki pa ne pripada sedaj faktično vladajočim rodbinam. Ali ta rodovina se je proslavila že z mnogimi svojimi znamenitimi predniki, ki so se odlikovali v vojaških in civilnih službah. Ta zaročja je vendar le že tretji slučaj v avstrijski vladarski hiši, ko se členi iste vežejo le po nagonu svojega srea, kar znači, da se ti členi niso ozirali na svojo višino, temveč so sledili srčnim nagibom.

Prestolonaslednik Franu Ferdinandu, ki se je poročil z grofico Chotek in nadvojvodinjo Štefanijo, katera se je poročila z grofom Lonyayem, sledila je sedaj tudi hiši iste Štefanije: nadvojvodinja Elizabeta Marija se svojo zaročja s knezom Windisch-Graetzom.

Deželnozborske volitve na Češkem. Kakor smo že v zadnjih številkah omenili, zanimala nas je izmed vseh volitev na Češkem največ volitev v Budjevojicah, kjer so si stale nasproti združene češke stranke proti združenim nemškim strankam. Nemški kandidat je bil dosedanji budjevojkiški nemški poslanec Vollgruber, kateremu so skupne češke stranke postavile nasproti Staročeha dra. Zátka. Borba je bila zelo huda in je bil — le valed velikih nezakonitosti in vladne podpore — z neznatno večino izvoljen Nemec Vollgruber, ki je dobil 2138 glasov, medtem ko je dobil dr. Zátka samo 26 glasov manj, t. j. 2112 glasov.

Ako se pomisli, da so imeli Nemei v rokah vse komisije — umeje se, da je tako hotela „nepripranska“ Koerberjeva vlada —, da je volilne liste sestavil nemški municij, da je šla vlada Nemcem na roke med drugim tudi s tem, da ni upoštevala mnogoštevilnih čeških reklamacij in da so — ta recept je znan tudi signorii v Istri — volilni akt za ključili pred časom in ko je imelo voliti še mnogo čeških volilcev: ako upoštevamo vse to, spoznati moramo, da pomenja Vollgruberjeva izvolitev pravi poraz Nemcev v Budjevojicah. O zadnjih deželnozborskih volitvah je imel nemški kandidat pri mnogo manjšem številu volilcev skoraj 300 glasov večine, a ta večina se je znižala sedaj, kljub vsem nasilstvom in mahinacijam, na samih 26 glasov.

Od zadnjih volitev povisalo se je število čeških glasov za 790. Čehi uložijo proti Vollgruberjevi izvolitvi protest in je skoraj gotovo, da deželni zbor uniči to volitev.

Poljski »Czas« se tudi bavi z deželnozborskimi volitvami na Češkem in pravi, da ni izključeno, da bo izid istih mogočno vplival tudi na dogodka v državnem zboru posebnost oziroma na taktiko Mladočehov. — Mladočehski klub bo moral vsled vseh plov, ki so jih na deželnozborskih volitvah dosegli agrarci, pričeti radikalnejšo taktiko v državnem zboru, ako ne bo hotel o bodočih volitvah izgubiti mandatov kmetijskih občin. Češki radikalei pa bodo v državnem zboru postopali še brezobzirneje ter skušali doseči razpust državnega zbora, ker se nadejajo, da o novih volitvah pridobijo več mandatov. To bi se dalo, dostavlja »Czas«, prepričati le na ta način, da se Mladočehi v deželnem zboru češkem združijo z agrarci v skupen klub, o čemer se tudi že nekaj govori.

Minister Rezek je odklonil državnozborski mandat. Volilec mestne skupine Smitov-Karlin so ponudili češkemu ministru-krajanu državnozborski mandat, ki ga je imel pokojni dr. Kaizl. Minister Rezek pa je odklonil ta ponujani mu mandat, sklicujoč se na svojo lastnost kakor člen uradniškega kabineta, in na dolžnosti, ki mu nastajajo iz te situacije.

Tu se pač ne moremo vzdržati opazke, da je ministerstvo Koerberjevo sicer res sestavljeno iz neparlamentarcev, ali po efektu, ki ga provzročajo naredbe te vlade, ena za drugo, ves način vladanja ne bi mogel biti mnogo drugačnejši tudi ko bi bilo to ministerstvo sestavljeno iz samih nemških strankarjev. To pa naj se ne glasi kakor zatožba na adresu Rezekovo. Saj smo nedavno občutili kakor krvavo ironijo, ko so Nemei kričali, da ima Rezek prvo besedo v ministerstvem svetu in da se sploh nič ne zgodi v kar ni privolil on. Rezek — če tudi je bilokrat — je prepošten sin svojega naroda, da bi n. pr. mogel odobravati stališče očitne dobrohotnosti, ki jo je zavzemlje Koerber-

jeva vlada nasproti Schönerejancem. Nasprotno: priznati treba, da ima Rezek prav težavno stališče in verjeti mu moramo, ko pravi v svojem pismu do obeh županov rešenih mest, da ga bo ta dokaz zaupanja vspodbujal, da bo vse svoje moči zvesto in odkritosrečno posvečal interesom svojega naroda.

Volitev v gori rečeni skupini se bo vršila dne 21. oktobra.

Vojna v južni Afriki. Lord Kitchener brzojavlja, da so čete generala Frencha ujele burskega poveljnika Schleepersa; razven njega so Angleži, kakor se glase vesti iz Pretorije, ujeli še 18 drugih burskih načelnikov. Iz Dundee-ja pa poročajo, da je general Botha prekoračil reko Gaviaan in da se sedaj se svojimi četami pomika proti severu.

Kitchener postopa tako okrato z ujetniki, da se zgraža nad njegovim postopanjem ves svet. Smrtne obsodbe se izrekajo dan za dnem in že nekaj minut po izrečenih obsodbi se nesrečne žrtve ubijajo; tudi burskega poveljnika Lotterja so v soboto obsodili na smrt in potem takoj umorili. Sramota!

Nemška sodba o prusjaštvu avstrijsko-nemškega novinstva. Tudi list »Das Bayerische Vaterland« obsoja odločno način, kakor so v Avstriji proslavljali nemške vojake, vračajoče se iz Kitaja. To proslavlja je da je sezalo celó tako daleč, da je pomenjalo že skoraj žaljenje lastne vojske. Kajti, med tem ko so slavili pruske goste ne ve se zakaj, so skoro pozabili na malo četico hrabrih Avstrijcev, ki so se v Kitaju uzorno vedli in so obvarovali čast »krščanske« Evrope. V inozemstvu so se le smejali vedenju avstrijskega (nemškega) čaopisja radi pretiravanja v proslavljanju kitajskih junakov. To nemško novinstvo se je že popolnoma iznebilo svojega južno-nemškega značaja, in po vsem načinu, kakor so ti listi urejevani, bi mogli prav lahko izhajati v Berlinu. Zdi se ti, kakor da imaš te pruske vladne liste pred seboj. Vse, kar se dogaja v Nemčiji — in tudi če je največja bedastoča — se občuduje in proslavlja brez vsake kritike. O tem pa ti ljudje niti mislijo ne na to, kako se v Nemčiji sodi o vseh teh krasotah. Celó konservativni pruski listi pišejo včasih zelo ostre kritike. Meji tem pa, ko dunajski listi, zavedeni po svojih pruskih dopisnikih, čisto krivo sodijo o stvareh v Nemčiji, so v popolnem neznanju o tem, kar se godi v nemških krajih avstrijskih. Vse vidijo le skozi naočnike korespondenčnega biro-a. To novinstvo je zgubilo popolnoma vsako avstrijsko zavest. Ono živi le v nemških frazah, ker je pod bičem Schönerejevem vse, od židovskega liberalizma pa do krščanskih socialistov! Kaj pomagajo vsi protesti društev in shodov proti veleizdajcem, če pa novinstvo istih strank o vsaki priliki tekmuje v proslavljanju prusjaštva?!

Rečeni nemški list zaključuje: »In mej tem, ko se to dogaja na Dunaju, rova jo na severu Češke s pruskim denarjem emiseriji pruskega evangeliškega bunda in netijo gibanje, ki se je povzdignilo skoro že do odkrite revolucije. Tega noče uvideti avstrijsko novinstvo (Noče!), ki je poprusjaščeno že 10 let sem. Od strani židovskega novinstva moremo umeti to, kajti iz Prusije navstaja novi židovski Eldorado in uživa ista vso naklonjenost Izrsela. Da pa tudi krščansko-socialni listi plešejo po isti piščalki, je obžalovati in mi moremo le reči: boli me v dušo, ko te vidim v taki družbi...«

Sodba bavarskega lista je utegnula zadeti pravo.

Tržaške vesti.

Dalmatinski Hrvatje Tržčanom. Plemenit čin solidarnosti. Gosp. dr. Rybář je dobil večeraj iz Spljeta nastopno brzojavko:

»Stotine Hrvatov dalmatinskih, zbranih nočuj na koncertu okolo poslanca Jurija Biankinija povodom proslave tridesetletnice novinarskega delovanja njegovega, pošiljajo oduševljen pozdrav Vam, nevstrašljivemu boritelju za skupno nam narodno misel v odpuštenem nam Trstu z izrazom simpatije ter solidarnosti v junaški borbi tržaških Slovencev. V ime protesta proti divjaškemu napadu na Vašo osebo pošiljamo dve sto in trideset kron za slovenske šole v Trstu.«

Ganjeni v sree beležimo ta vzvišeni dokaz simpatije dalmatinskih Hrvatov. Dar v kulturne svrhe je najplemenitejši, najprimernejši in najizdatnejši protest proti — nekul-

turnem činu neciviliziranih ljudi. Slavitelji junaškega Biankinija niso mogli na lepši način izraziti svojega protesta proti sramotnemu dogodku v tržaškem mestnem svetu. Hvala jim iz dna duše v imenu tržaškega slovenstva! Lepa svota v kulturne namene bo dobro došla; ali neizmerno više cene za nas je moralna vspodbujala, ki nam jo donajajo taki dokazi simpatije, bratoljubja in sočustvovanja v težki borbi. Na tej vspodbujali hvala, hvala v prvi vrsti!

Drugi rodoljubi pa: vzgledujte se!

Audiat et altera pars. Tržaški »Piccolo« in razni drugi listi prisašajo vest, da je kapitularni vikar Petronio že začel odpravljati razne »zlorabe« pok. škofa Šterka. Tako da je tudi župnika Ellnerja odstavljal od vodstva škofijskega konvikta.

V koliko da je g. kapitularni vikar res odločen za odpravljanje »zlorab«, tega ne vemo in treba čakati vidnih dejanj. Kar pa se dostaje župnika Ellnerja, se nam stvar pojasnjuje tako-le:

Župnik Ellner je bil le začasno imenovan ravnateljem konvikta in pod pogojem, da mu župnija v Veprinacu ostane rezervirana. Saj je umevno samo ob sebi, da ne bo nikdo defaaktivnega nameščenja kakor župnik zamenjaval s takim provizoričnim nameščenjem. V tem slučaju se torej ni zgodilo nič drugega, nego da se g. župnik vrača na svojo rezervirano mesto.

Neverjetno! Neštevilnokrat moramo čitati v laških listih zabavljice, češ: Slovani so taki reveži, da se niti ne umejo med sabo! Trdili so vedno in še vedno trdijo, da se mi ne umemo niti sami Slovenci med sabo, da torej mi nismo narod z istim jezikom, ampak da imamo le toliko narečij! To nas boli, ker sami priznavamo, da nimamo še skupnega slovanskega jezika, da si ga imajo Lah nad stoletja in bi jih morali mi Slovani posnemati vsaj v tem.

V koliko so pa Lah opravičeni predbacivati nam naše jezikovno ubožstvo, pričča slučaj, naveden v raznih laških listih, da je namreč na razpravi vršeci se te dni v Neapolju proti znanemu Palizzolo, izjavilo več prič — da ne znajo laškega jezika!! In te priče so doma iz — Sicilije!! Morali so poklicati tolmača kakor se to (žalobog!) pre mnogokrat, a brez potrebe dogaja tudi pri nas na Slovenskem! Razlika je samo ta, da v Italiji ne znajo ljudje deželnega jezika — pri nas pa ces. kr. uradniki ne poznajo ali nočejo poznati deželnih jezikov, kakor pričča slučaj z drom. Cumerjem, da ne govorimo o sto in sto drugih!

Gospoda Italijani naj torej pometajo pred svojim pragom, in še le potem, ko bo tam vse čisto, naj pridejo v božjem imenu pometati tudi — k nam!!!

Dvojica povsem različnih sličic. Pišejo nam: Med tem ko se mi avstrijski podaniki moramo boriti za domovinstvo v avstrijskem Trstu, med tem ko naše prošnje romajo od Poncija do Pilata z očitnim namenom, da se, ako drugega ne, naše pravo vsaj zavleče, se je te dni dogodil sledeči slučaj:

Na trgu Barriera vecchia št. 3. stanuje družina Calcagnoto. Ta družina sestoji iz samih italijanskih podanikov.

Dne 11. t. m. je prišel k udovi-gospodinj gori imenovane družine neki magistratni sluga in jej je hotel izročiti dekret, s katerim bi imela ta družina postati tržaška pripadnica! Udova Calcagnoto pa ni hotela vsprejeti tega dekreta, rekši, da oni niso nikdar vprašali za tržaško meščanstvo in da ona ne vsprejme ponujenega dekreta, ker ne misli odpovedati se svoji domovini Italiji!!!

Tu imate dve sličici, ki pričati, kako tržaška Camorra, oziroma tržaški irredentisti vladajo po dvojni meri.

Nam, ki smo zvesti podaniki, nočejo priznati meščanstva — tujim podanikom je pa vsiljujejo!!!

Gospod namestnik je prišel se svojega dopusta; se mu priporočamo torej!

Metla.

Nekaj o najemanju zasebnih vlakov. Pišejo nam: Sedaj, ko bomo imeli poleg že obstoječih še celo vrsto novih železnic, ne bo menda škodilo, ako napišemo tu nekoliko misli o železničnih upravah, oziroma o dovoljevanju posebnih vlakov. Vem, da ustrezem s tem našim tržaškim društvom, ki so menda že blizu vse okusila — ves križevi pot, ki ga treba delati, ako hočemo priti do posebnega vlaka. Povsem opravičeno je torej naše menenje, da bi se postopanje železniških

uprav o dovoljevanju posebnih vlakov moralo nekoliko predrugačiti.

Sedaj treba že najmanj mesec pred kakim nameravanim izletom, pisati na centralno upravo na Dunaj, od katere je odvisno, bo-li zaproseni posebni vlak dovoljen ali ne? Mi tržaški Slovani bi se radi večkrat poslužili posebnih vlakov, ko bi ne bilo ravno takih sitnosti. In pa — recimo kar naravnost — takih židovskih pogojev!

Naše skromno menenje je to, da naj bi osrednje vodstvo pooblastilo krajna vodstva za dovoljevanje vsaj malih izletov in naj bi znižalo varščino le na svoto, ki jo zahtevajo resnični stroški za prireditve takih vlakov.

Po dosedanji ureditvi treba položiti, ako se ne motimo, 300 do 500 gld. v roke železniških blagajnikov, katera svota se vrne le v slučaju, da je število izletnikov, zahtevano po železniški upravi, dopolnjeno. Ako je, denimo, mesto 250—300 zahtevanih izletnikov istih le polovica — ali še manje, — si železniška uprava obdrži toliko od položene varščine, da dopolni svoto, ki bi jo prejela od zahtevanega števila izletnikov!

Vse to pa naj bi še bilo, ko bi ista uprava, v slučaju, da se izleta udeleži mesto 300, recimo 600 in več udeležencev, to je: ako je dobiček — privoščila vsaj del tega onim, ki so morali vzeti riziko nase!! To je, da bi najemnikom vlaka, ako že ne polovice, od več prejetih denarjev — vrnila vsaj neke odstotke! Taka zahteva je več nego opravičena z ozirom na riziko, ki so ga morali vzeti na-se najemniki vlaka. Toda železniške uprave so imele dosedaj le grablje! Rizika niso jemale na-se nikakega, pač pa so pobirale ves eventualni dobiček. To je bila krivica, to je nasprotovalo najprimernejšim pravilom v pošteni in kulturni trgovini.

Želeti bi bilo torej, da bi se skušalo kako predrugačiti tako, da bi bilo ustrezno istim železniškim družbam, katere bi se lahko podvojile vsaj nedeljski promet, in pa onim, ki bi najemali posebne vlake.

Mi bi želeli, da se to vprašanje začne razpravljati po strokovnjakih v železniški stroki, zato smo napisali te-le vrstice, ki naj bi izzvale to zelo potrebno in koristno reformo.

Kdor je le kedaj še imel posla s prirejanjem posebnih vlakov, vemo, da je iz vsega srea pridruzuje namenu, ki smo ga imeli, napisavši te-le vrstice.

Drobne vesti. Mož, ki ima denarja, a noče plačati. Sinoči je bil aretiran 49-letni Santo R., stanujoči v ulici Poniziana, ker je jedel in pil v gostilni Vita Nobile v ulici Donata, ne da bi hotel plačati, da-si so našli pri njem 208 kron. V resnici klasičen mož...

Nezgod. 24-letnemu delavcu Annunziatu Messenem, stanujočemu v Škorklji, padlo je v soboto na delu več kamenja na noge in ga poškodovalo. Dobil je prvo pomoč na zdravniški postaji.

Usmiljenja vreden mož je gotovo 34-letni Andrej Randol, stanujoči v ulici Riborgo št. 13., ker ga je njegova »boljša« zakonska polovica tako ljubeznjivo nabila, da je moral na zdravniško postajo iskati si zdravlila. Možu žrtvi naše iskreno sožalje... O te — boljše polovice!!

Pretep. 18-letni delavec Viljem M. iz Sv. M. M. zgornje in 37-letni njegov tovariš Martin S., stanujoči v zagati del Moro, sta se stepla v soboto zvečer, da je bilo veselje, a temu veselju je, žal, napravil konec neki nebodigatreba redar, ki je obojico peljal v ulico Tigor, ker njemu se baje taki »špasi« nič ne »dopadajo«.

Tatvini. Težak Silvester Viezzoli, stanujoči v ulici Capitelli št. 5, je ovadil večeraj na policijo, da mu je neki nepoznani in nepovabljeni gost odnesel iz njegovega stanovanja 10 kron, porabivši priliko, ko njega ni bilo doma.

Nekemu staremu kmetu iz okolice, so neznanj tatje ukradli dva jerbasa sadja, ki ga je pripeljal v mesto na prodaj. Stvar je naznanjena policiji.

Energična žena. Ivana Štolfa, v službi pri neki tukajšnji družini v ulici delle Poste vecchia št. 4, je bila večeraj na trgu Lipsia, opozorjena od neke žene, da jej je neki mož v isti hip posegel v levi žep. Štolfa je hitro pogledala v žep in res je pogrešala možnjček z 2 kronama in nekaj stotink. Okradena žena je brzo sledila možu, ki ni bil daleč od nje. Dohitevši ga, ga je pograbila pogumno za prsa in zahtevala ukradeni naza. Iznenadeni mož-tat se je iz za-

četka izgovarjal, da on ni nič ukradel, a ko je videl, da se žene ne more iznebiti na nobeden način, dal je ukradeni mošnjček počasi nazaj, izgovarja se, da — ni imel slabega namena!! Hotel je prositi oprostjenja... ali od te neprijetne naloge ga je rešil usmiljeni mož v osebi redarja in ga odvedel na policijo, kjer so v njem spoznali 54 letnega Ferdinanda A. iz Trsta.

Aretiranja. Neki stražar, ki je v soboto zvečer patroliral v ulici Acquedotto, je aretiral 35 letnega Ludovika S. iz Trsta, ker je le-ta preveč razgrajal in napadal ljudi. Razgrajača so odveli v ulico Tigor, kjer so ga po zaslišanju izpustili na svobodo, dokler ga ne pokličejo na odgovor.

V soboto so aretirali tistega dobrega nečaka Ruggera iz ulice Ospetale, ki je svojo teto Terezijo (kakor smo že sporočili) zgrabil za vrat in jej na nasilen način odnesel 14 kron. Odveden je bil v ulico Tigor, kjer ga v to poklicani gospodje pouče, da dobroto treba plačevati s hvaležnostjo in ne s pestjo in tatvino.

Nadalje je bil aretiran v ulici della Corte neki 22 letni Karel F., z Reke, ker je obdolžen, da je neki Antonij C. odnesel zlat prstan, vreden 24 kron.

Ni vedela poti domov. Včeraj jutro je neki redar srečal v ulici Zonta jokajočo deklico. Na vprašanje je odgovorila, da je izšla iz stanovanja svoje tete, a da sedaj neznaj pot, da bi se vrnila. Povedala je, da se imenuje Marija Vkrnar, da jej je 10 let in da je iz Štanjela na Krasu. Deklico so odveli v ulico Tigor.

Dražbe premičnin. V torek, dne 15. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbе tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Canale 3, hišna oprava; ulica Canale 5, manufakturno blago; ulica S. Anastasio 2, pomaranče, limoni in bicikl; ulica Ghaga 5, glasovir (pianino); ulica Manzoni 1, hišna oprava; ulica Solitario na voglu ulice Foscolo, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18°4, ob 2. uri popoldne 25. — C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.9 — Danes plima ob 9.39 predp. in ob 10.36 pop.; oseka ob 3.45 predpoludne in ob 4.14 popoldne.

Podružnici družbe sv. Cirila in Metodija na Greti. Vesela družba o sestanku na Proseku dne 4. t. m. nabrala 8 K 80 st. Nadalje str darovala »Šantel in fiozoz« v Barkovljah pri igri 2 K.

Vesti iz ostale Primorske.

× Borba za pravo in zakon proti deželnemu odboru in e. k. deželnemu šolskemu svetu istrskega. Te dni se je vršila na upravnem sodišču na Dunaju razprava, ki meče kričečo luč na razmere v Istri in na zistem, ki nepremično azistira vsaki šikani od strani dež. odbora proti slovenskim občinam in slovenskemu prebivalstvu. O da, povod tej razpravi na upravnem sodišču, je jako poučen. Stvar je taka-le:

Leta 1895. se je imelo popolniti jedno definitivno učiteljsko mesto na italijanski ljudski šoli v Opatiji. Hrvatska občina Volosko je predložila za to mesto deželnemu odboru tri prošlee, ki so sicer hrvatske narodnosti, a so bili vsi trije usposobljeni za poučevanje na ljudskih šolah z italijanskim učnim jezikom.

Dež. odbor ni hotel nobenega od teh treh prošleev predložiti deželnemu šolskemu svetu v definitivno nameščenje, na kar je deželni šolski svet nekega laškega učitelja imenoval provizorično na dotično mesto. Občina je proti temu rekurirala na naučno ministerstvo, katero pa je rekurz odbilo iz formalnih razlogov. Na to se je obrnila do upravnega sodišča, ki je leta 1898. ugodilo rekurzu in naložilo naučnemu ministerstvu meritorno rešitev te zadeve. Ministerstvo je zopet rešilo stvar nepovoljno za občino, katera se je zopet obrnila do upravnega sodišča z istim vspehom. kakor prvič, na kar je ministerstvo v tretjič rešilo stvar nepovoljno za občino. V soboto se je pred upravnim sodiščem, pod predsedništvom senatnega predsednika dra. Alterja, v tretjič razpravljalo o rekurzu voloske občine in upravnem sodišče je odločilo, da je odlok **naučnega ministerstva nezakonit** in bo moral vsled tega laški učitelj, ki je že 6 let provizorično nameščen na

opatijski ljudski šoli, odstopiti svoje mesto jednemu od onih treh od občine predlaganih učiteljev!

Komentarja ne treba. Ni-li to pravi boj občine proti deželnemu odboru in proti vladi: za pravo, za zakon in za izvedenje pravorek najvišje sodne instance v upravnih stvareh. To je že višek, ki je možen le ob nenormalnih in nezdravih razmerah, v katerih živimo mi!

Vesti iz Kranjske.

* Iz IL. Bistrice. Kakor navadno, odšlo je zopet letos na stotine kmetov iz bližnje Polgore v daljno Rumunijo, ozioroma v velike hrvatske gozdove na delo. Ubogo ljudstvo, ki čez zimo doma nima dela, prisiljeno je, v najhujši zimi iskati si kruha v tujini.

Kočan je res revež. Črez leto se ubija noč in dan z vozarjenjem, da skromno preživlja svojo družinico. Nekako vesel pričakuje jeseni. Svest si je, da, ako mu bo usoda mila, prinese domov 100 do 200 kron. Kedar in kako neki bi doma zaslužil toliko denarja? Ubožec pač pozablja, koliko mrazu in gladi more prestajati v tujini pri neusmiljenih Čfutih! Z revežem postopajo povsod kakor z živino. Opazoval sem sam, kako so siromake liki sardele tlačili v prenapolnjene vagone. Pač dvojna mera! Gospoda sme seveda brez »listeka« na peron — drugi pa je takoj v kreppljih! Pa o tem prihodaj! — Po večdnevni vožnji dospe v Rumunijo in takoj pričenjajo z delom. Tam izkoriščajo nevednega kmeta kolikor vedo in znajo. S seboj imajo takimenovane »skrivane«, kateri pa, seveda, v prvi vrsti skrbje za svoj žep. »Skrivan« jemlje namreč v domačiji delavce na svoj račun. Plača jim takozvano »kaparo«, odvaja jih na določeno delo, sploh počenja žnjimi, kar hoče. Znani so nam slučajji, ko so celi zaboji slanine dohajali iz Hrvatske semkaj. Slanina je bila namreč ukradena siromaku iz ust, kajti namenjena je bila delavcem, ali »skrivane« jo je odposlal skrivaj domov. Taki in jednaki slučajji se dogajajo sleherni dan. Ubogi trpi prenaša voljno krivico za krivico; tu ne najdeš ni jednega, ki bi mu šel na roko. Sto in stokrat se dogaja, da se delavcem razmerno velike svote odtrgujejo; saj izgovorov je lahko najti na tisoče. Moj namen je opozoriti naše merodavne činitelje, naj bi ne zabili ubozega trpina. Skrbeli naj bi za to, da se vse pogodbe napravijo v domačiji, da ima delavec svojega delodajalca v domačiji tožiti itd. Sploh, da se pride v okom tem vnebovpijočim lumparijam, sosebno pa, da ne bo delavec mrtvo orodje romunskih Židov in »skrivanov«. Pogodbe (kontrakti) naj bi se delali tu na oblastih in s tem bi se neizrečeno mnogo pripomoglo ubozemu delavcu — pa naj bi se bogati romunski Žid še tako jezil.

L. * Na velikem požaru v Gorenji vasi pri Ribnici je pogorelo 9 hiš in 45 raznih gospodarskih poslopij. Poleg teh so še tri hiše precej poškodovane. Prizadetih je 16 gospodarjev, ki so bili zavarovani za 32.000 K, škoda pa utegne trikrat presežati to svoto, zlasti, ker so pogoreleem zgoreli malone vsi poljski prideški.

Vesti iz Štajerske.

— O razmerah na Spodnjem Štajerskem je na »Parteitagu« v Radgoni govoril, kakor poroča »Domovina«, dr. Mravlag, ki je resnice v zasmeh trdil, da vlada podpira spodnje-štajerske Slovence na škodo Nemcem. Glavno zlo za Nemce vidi dr. Mravlag v učiteljsišču v Mariboru, katero imenuje slovensko, da-si se v njem skoraj vsi predmeti predavajo izključno v nemškem jeziku. Na tem učiteljsišču da se učitelji vzgajajo v slovenske hujskače in da bi bilo potrebno, da se za spodnještajerske Nemce ustanovi nemško učiteljsišče. Slovenci bi pač ne imeli nič proti takemu učiteljsišču, ali: ako Nemci zahtevajo svoje nemško učiteljsišče za par spodnje-štajerskih Nemcev in nemčurjev, imajo potem pač tudi Slovenci pravico zahtevati slovenska učiteljsišča na Kranjskem, Spodnje-štajerskem, Primorskem in Koroškem. Dosedaj nimamo vsi Slovenci niti jednega res slovenskega učiteljsišča, najmanj slovensko pa je še učiteljsišče v Mariboru! Blizu tako malo slov. je učiteljsišče v Ljubljani, da ne govorimo o onem v Celovcu, kjer se, ako se ne motimo, celó slovenščina predava na nemškem jeziku. Par spodnje-štajerskih nemčurjev se torej pritožujejo, ker nimajo izključno nemškega učiteljsišča, nam pa mora biti prav, da naš narod nima niti jednega slovenskega učiteljsišča. Si-

cer bi pa bilo prav, da bi imeli Nemci svoje nemško učiteljsišče; potem bi vsaj nemški učitelji ne mogli prihajati na slovenske šole.

Mravlag pa je v svojem nadaljnjem govoru sam priznal, da se v zadnjem času po spodnjem Štajerskem nameščajo nemški uradniki! In tako je sam najbolje pobil svojo prejšnjo trditev, da vlada podpira Slovence. Seveda se je Mravlag zaganjal tudi v slovenski (če se ga-li sme tako imenovati?) gimnazij v Celju, isti Mravlag, ki je malo prej za par Nemcev in nemčurjev zahteval nemško učiteljsišče!! Kaj hočemo, taki so: njim vse, nam pa nič!

— Cela rodbina radi ponaranja bankoveev zaprta. Posestnika Zurkaleka v Mostecu poleg Brežic in vs njegovo rodbino na Štajerskem in Kranjskem so spravili pod ključ, ker je ponarejal papirnat denar 20 kron. Goljužio je izdal graver v Zagrebu, do katerega se je Zurkalek obrnil, naj mu priredi obrazec za vrsto bankovca (serija). Oškodovani so vsi kateri so po neprevidnosti te napačne Zurkalekove bankovce sprejeli.

— Nemškonaacionalni pljuvač. Mi smo že parkrat omenili v tej rabriki, kako je neki nemškonaacionalni davčni uradnik nekemu župniku pljunil na pobotnico iz tega vzroka, ker je bila ista sestavljena v slovenskem jeziku. Sedaj doznanje »Slovenski Narod«, da se je ta škandal dogodil na davkariji v Marenbergu, duhovnik pa, katerega je dosegel nemško naceionalao-uradniški pljunec, je župnik Jurij Žmave iz Remšnika.

— Kdor sme, pa sme! Dne 29. m. m. se je zbralo v Mariboru več odposlancev spodnje štajerskih nemških pevskih društev. Na tem sestanku so čitali poročilo o pripravah za veliko nemško slavnost, ki bo prihodnje leto v Gradeu. To poročilo omenja, da bo rečeno slavlje odločilno za deželo v narodnem in gospodarskem pogledu. Pa tudi z vnanjo politiko se bo bavilo to slavlje, kajti tudi nemško avstrijska zveza da mora priti do idejalnega izraza.

Pohvaliti moramo le odkritosrčnost tega poročila, ki nas ne pušča v nejasnem glede nravi in namenov bodoče velike pevske slavnosti v Gradeu. Ali ne le po tem poročilu, je interesanten zgoraj omenjeni shod v Mariboru, ampak tudi po poklicu nekaterih oseb, ki so sodelovale. Predsedoval je en e. k. notar, ono politično poročilo je čital neki e. k. tajnik ces. kr. deželnega sodišča v Gradeu, zapisnikar pa je bil neki e. k. sodni adjunkt.

Ali ni res: kdor sme, pa sme! Radi tega ne bo nobeden teh nemških gospodov ni za jedno samo minuto kasneje povišan na višo stopinjo; rajše poprej. O tej priliki konstatuje »Süddeutsche Presse«, da mnogokateri teh nemških politikujočih e. k. uradnikov ni niti sposoben za občevanje s strankami, ampak ga morajo rabiti le pro foro interno, ker — ne zna jezika ljudstva. Mnogo je takih, ki se še le potem, ko so že srečno prišli v IX. razred z 3200 plače, začno učiti jezika ljudstva. Rečeni list pa pripominja: Ali ima uradnik potrebno kvalifikacijo ali je nima? Če jo ima, bodi nameščen, če je pa nima, naj ga ne nameščajo v kraje, kjer ne more vršiti svoje službe. Mariborski list bi bil lahko še povedal, da glavna naloga ces. kr. uradnikom na Spodnjem Štajerskem vendar ne more biti ta, da predsedujejo sestankom nemških pevskih društev, da zapisnikarijo na takih sestankih in da čitajo poročila o pripravah za — velikonemške slavnosti. Tudi uradniku bodi popolna svoboda tudi na to stran; ali še le potem, ko bi popolnoma zadostil svoje dolžnosti nasproti — ljudstvu, kateremu je namenjen.

Brzobjavna poročila.

Zarvka nadvojvodinje Elizabete Marije. DUNAJ 13. (B.) Govoré simpatično o zaroki nadvojvodinje Elizabete Marije, povdarjajo listi visoke odličnosti sreca in duha princesinje, jednakorodnost hiše Windischgraetov ter izrekajo monarhu zahvalo, da je zopet privolil v tako zvezo sre.

BUDIMPEŠTA 13. (B.) Vsi listi izražajo svoje veselje povodom zaroke nadvojvodinje Elizabete Marije, ki je toli blizu srečesarjevemu in ki je popularnost svoje pokojne stare matere in svojega očeta vsprejela kakor sveto zapuščino.

Spor med Turčijo in Francozko. PARIZ 13. (B.) Pisarna Havas javlja iz Soluna današnjega dne: Francozki podkonzul

v Monastiru je bil napaden od turških vojakov. Krivce so takoj zaprli. Vojaški poveljnik se je takoj podal k podkonzulu, da mu izreče svoje obžalovanje na tem dogodku.

Deželnozbornske volitve na Češkem.

PRAGA 13. (B.) Na današnji drugi deželnozbornski volitvi skupine kmetov občine Hradee Indrichuv — Nova Bistrica itd. je bilo oddanih 3334 glasov; med temi so bili trije neveljavni. Dobili so: Fran Stanek (češki agrarec) 1523, Alojzij Korb (Mladočeh) 894, Martin Soukup (nemški številni kandidat) 844, dr. Fran Kanera (češki radikalec) 35 glasov; 15 glasov je bilo razcepljenih. — Ker torej nobeden kandidatov ni dobil absolutne večine, je potrebna ožja volitev med Stančkom in Korbom.

Dogodki na Španjkem.

MADRID 13. (B.) Iz Gijona javljajo: Današnji jubilejno procesijo, katere se je udeležilo kakih 1000 žen in kakih 100, s palicami oboroženih mož, je množica vsprejela žvižganjem. Orožniki so streljali in ranili nekaj oseb. Udeležniki procesije so manifestante vsprejeli z vskliki: »Živel don Carlos!« Karlistiški poslanec Zabizaretta, ki je imel pri sebi revolver, je bil aretiran.

S pariške razstave.

DUNAJ 14. (B) Danes se je otvorila razstava predmetov kupljenih od Avstrije na pariški svetovni razstavi. To razstavo si je ogledal tudi cesar.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 14. (B) Reuterjeva pisarna javlja iz Tarkastada: Danes se je razglasila obsodba o mnogih kapskih upornikih. Mej obsojenimi je tudi poročnik Sehoemann, ki je pripadal k Lotterjevemu komandu. Razsodbo, glasečo se na smrt, je lord Kitchener že potrdil.

Petdesetletni jubilej prof. Mommsena.

BEROLIN 13. (B) Profesor Teodor Mommsen je danes slavil petdesetletni jubilej, odkar je bil imenovan rednim profesorjem vseučilišča.

Zdravstveno stanje v Neapelju.

RIM 13. (B) Pisarna Stefani javlja iz Neapelja današnjega dne: Stanje vseh bolnikov, nahajajočih se v Lazaretu v Nisida, se je zboljšalo. Vsi izoliranci se počutijo dobro. Delavce, ki so bili izolirani v trdjavah Vigliena, so izpustili. Nov slučaj kuge se ni dogodil nobeden, ni v Neapelju, ni drugod.

Kraljica-mati Portugalska na Dunaju.

DUNAJ 13. (B) Danes popoldne se je cesar pripeljal pred hotel in je napravil kraljici-materi portugalski vizito. Kraljica je otopotovala zvečer.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palaca Diana.) — Moje pohištvo donese srečo. —

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
T R S T
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franco.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarnih v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Aequae 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) "Meteor" in vse druge priprave za plinovo luč "Auer."

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni "Commercio" in "Tedesco" ki sta shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro prekrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za loga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla "svoji k svojim." Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 zadržaj c. kr. deželne sodnije.)

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe karna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vaprejem tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčij v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, biser, kiste in druge slavnostne prilike. Vsakrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domače malinovce po niski ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarov se dobivajo po tovarniški ceni v zalogi tvrde Schivitz & Comp., inženirja Živica v Trstu ulica Ghiga 10 nasproti kavarne Fabris.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uganjanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refosk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28 novč. Za obilne obiske se priporoča ter že vnaprej zahvaljuje.

Vsi k zmore moja vina analizovati in ako jih vidi ponarejena v dobi 100 gld. nagrade.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh sogov za vsak stan od najbo šega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in ipe, ogledala, žime za patno, razne tapetacije itd. Da tudi na obrok.

Novo pekarno

in sladničarno sem odrl v ulici Molin a vento, na oglu ulice dei Gradi Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčije in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilne obiske: Ant. Pahor.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brigalnic vseh vrst. Kovarska delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalnih, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovasa itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mirodilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Operatèr kurjih očes,

(Kalistv) v Trstu, specializist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

Florijan Gugmayerjev

GUGI

Vdobja se v vseh lekarnah, mirodilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

kemično suha voda za izpiranje madežev
Skrivnost kemičnega izpiranja za izpiranje madežev
madežev na oblekah!

V mojem zavodu za kemično pranje na najmanj 10.000 volnenih, baržunastih svilenih oblekah in onih iz Kamgarna natančno preskušano odpravi v eni minuti vse madeže vsled olja od bicikljev kakor tudi vse druge olja, maščobe, petrolej kakor tudi maž od vosov, sosebno pa

vsaki madež brez drgnjenja, brez pranja, brez ščetanja odpravi „GUGI“.

Cena steklenici 80 st. Razprodajalci vdohe primeren odbitek.

Glavni zastop za Austro-Ogersko:

Viljem Mocsari

Dunaj, I.
Nibelungengasse št. 11.

V Trstu ga prodaja:
Ignacij Wohl, na borznem trgu 4.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste. iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Redka prilika!

300 komadov za samih Mk. 3.

Ena krasna dobro doba ura s 3 letnim jamstvom in lepo verižico; 1 krasna garnit, gumbov za srajce ovrtnik in manšete iz double zlata; 1 fina škatljica za cigare; 1 eleg. brušuro žepno ogledalo s finim glavnikom; 1 beležnica v angleškem platnu; 1 eleg. brošura igla za dame iz prima double zlata; 2 gumba od simili briljantov; 1 krasno pozlačen prstan z imitovanimi biseri za dame, ali gospode; 1 najboljša novčarka z usnja; 1 krasna špila za kravato se simili briljanti; 1 dobrodošče milo; 20 angl. predmetov za dopisovanja in še 200 komadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno potrebni. Teh 300 predmetov za samih Mk. 3 z uro vred, ki sama toliko velja. razpošilja samo nekaj časa po povzetju.

Skladišče Opava (Šlesko).

Poštno predalo št. 15

Pri odjemu 2 zavrtkov dostan lep noč z 2 resili brezplačno.

Kar ne ugaja, denar nazaj.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali ud brez gobe.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popraviljanje starega obuvala.

Novo tržasko pogrebno podjetje
se je premestilo
s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osebje ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikorsibodi vozov pri spremljevanju pogrebcev na pokopališče.

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slane ali žuganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altare, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za imagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, košev itd. za imagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha se ozdravi z našo novo iznajdbo. Samo glu-horojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih, preneha takoj. Opišiti Vaš slučaj. Preisko-vanja in navodila brezplačna. Vsaki se za-more z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes.

596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

EFEKTNA LOTERIJA

za zgradbo

zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 vin.

Srečke se dobivajo

v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.

Razprodajalcem popust.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KAŠTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizovana in stavljen pod stalno kontrole zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje minist-sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je-gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nege-da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kaštelov pri Splitu	" 34 "
Fino vino iz Visa	" 34 "
Vino Opollo	" 38 "
Belo vino iz Visa	" 40 "

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 2,

priporoča prečast. duhovščini za izdelo-vanje cerkvenih posod in orodja. Pri-pravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. sgopod naročevalec sam lahko določi.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih taba-karnah tudi J. Kramar v Rojani in Hrast, tobakarna Via Poste nove (zra-ven prodajalnice Smolars.)

JAKOB KLEMENC

zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno za jesen in zimo z vsemi manufakturnimi predmeti, združeno s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka

kompl.

Havelok nepremotljiv od 10 do 16 gld.

Velik izbor

saknega in bombaž. blaga za moške obleke, srnce iz žide, volne, lina, tenisa, platna itd., zapeljiv, ovrat-nikov, perila za moške, ovrtnic v vseh barvah in formah, nogovic, rut, jopic vseh vrst. posebno za turiste lu-kolesarje, modnih predmetov, rokovic iz nitij in kože ter dežni-kov in solčnikov.

VELIK IZBOR

narodnih in avstrijskih zastav in trakov za vence v različnih barvah.

Vse po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštneine prosto.